Posamezna številka 2 K. Poštnina plačana v gotovini.

Štev. 295. V Ljubljani, v četrtek dne 29. decembra 1921. Leto XLIX.

SLOVENEC

»SLOVENEC« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani: za celo leto naprej . K 240·— za pol leta „ .. „ 120·— za četrt leta „ .. „ 60·— za en mesec „ .. „ 20·— Za inozemstvo celoletno K 480·-

Sobotna izdaja: Za celo leto . . . . . K 40·— za inozemstvo . . . „ 80·—

Cene inseratom: Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po K 4·— in K 6·—, veliki oglasi nad 45 mm višine po K 8·—, poslana itd. po K 12·—. Pri večjem naročilu popust. Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri zjutraj. Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. štv. 50, upravn. štv. 328.

Politični list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-hercg. 7563.

Strašno!

Medtem ko v Rusiji milijoni od gladu umirajo, medtem ko divja glad na Kitajskem in bi toliko otrok v osrednji Evropi od lakote umrlo, da jih ne hranijo razne misije, rdeči križ in pomožni odbori, daje sekretar za poljedelstvo v ameriški vladi farmarjem nasvet, **naj svoje velike zaloge žita sežgejo**, ker je danes ceneje kuriti z zrnom nego z drvmi!

Zakaj ameriškim farmarjem se godi slabo. Njihovih zalog inozemstvo ne kupuje, ker ne more plačati farmarjem niti golih proizvajalnih stroškov. Ali naj se zato žito pomeče v peči, da farmer prišteđi to zimo vsaj nekaj na kurivu? Zakaj pa ne? Naj Rusija pomre od gladu, ameriškemu veleproducentu je več na tem, da se prebogate zaloge zmanjšajo, **da bo mogel potem dvigniti cene!** Prišteđil bo prvič na drvah, spomladi pa še bogato zaslužil pri višjih cenah. Torej požgite žito, krmite z njim svinje, pomnožite kurje družine, ljudje lahko jedo koruzni in ovseni kruh.

Ali ni to narobe svet? Velesile so znale sijajno organizirati vojsko, pozvati na bojišče milijone, najti potrebne milijarde za kanone, preskrbeti prehrano za fronto in ozadje, zdaj pa ne znajo organizirati niti kredita niti transporta, ki bi bil potreben, da se ameriške bogate zaloge žita obrnejo v prid gladujočim milijonom ne samo Rusom, ampak tudi brezposelnim delavcem, ki jih imajo ameriški državniki pred lastnim nosom!

Ali mar manjka v to svrho denarja? Kaj še! Zlata je še preveč ravno v Ameriki. Ameriški listi pravijo, da če bi vlada le dovolila nekaj kredita, bi finansjeji takoj sledili in mogoče bi bilo nasititi vse gladujoče na vzhodu in zapadu. Ali manjka transportnih sredstev? Na vseh rezervnih tračnicah v dobesednem pomenu besede gnijo vagoni in pristanišča so polna ladij, ki nimajo dela; celi regimenti tovornih avtov rjavijo po skladiščih. Česa torej manjka? **Krščanskega duha in resnične volje** pomoči bednim, ker se to prosto ne izplača in ne nese obresti! Rajši žito v peč!

Sramota za ves kulturni svet je, da države, ki so izšle iz svetovne vojske kot zmagovalke, ne umejo organizirati niti take akcije, ko je dovolj tako denarja kakor prevoznih sredstev. Zmaterijaliziran svet, ki misli samo na uživanje in dobičkarstvo, siromak pa naj pogine! Pod to moralo materialistov največ trpe delavski sloji in vendar so socialdemokratične stranke tiste, ki širijo materijalistične nauke tudi med delavstvom in si zraven še domišljujejo, da delajo za dobro delavstva. Samoprevara!

Rusko-italijanska trgovinska pogodba.

Rusko-italijanska pogodba, ki je bila 26. t. m. podpisana, je seveda tudi velikega političnega pomena. Ruska vlada se v tej pogodbi obvezuje, da ne bo pospeševala v Italiji propagande »zoper institucije laškega kraljestva«, Italija pa se tudi obvezuje, da ne bo delala propagande zoper »rdečo republiko sovjetov«. Rusija vrne Italiji vse ujetnike iz svetovne vojske, Italija pa pusti v Rusijo tiste ruske podanike, ki to želijo. § 1 pogodbe določa, da Italija in Rusija ne bosta delali nobenih ovir trgovskemu, denarnemu in sploh kateremukoli prometu gospodarskega značaja med obema državama. § 2 določa, da uživajo ruske ladje v italijanskih pristaniščih vse ugodnosti glede pilotaže, premoga, poprav etc. etc. kakor je to običajno med prijateljskimi državami in narobe seveda tudi italijanske v ruskih pristaniščih. Vrhutega se Italija obvezuje, da se ne bo udeleževala nobene akcije zoper Rusijo, ki bi kršila pravice svobodne plovbe po vseh morjih. § 3 vsebuje pogoje, pod katerimi bodo delovale v obeh državah trgovinske delegacije. — Enako pogodbo je sklenila Italija tudi z ukrajinsko sovjetsko republiko, kar je važno glede plovbe po Črnem morju. — Republike Georgija, Aserbejdžan in Armenija priznavajo to pogodbo ipso facto.

Agrarna reforma demokrata dr. Krizmana.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZA ZAKONSKI NAČRT AGRARNE REFORME. — MINISTER POTRDI KORUPCIJO PRI AGRARNI REFORMI. — OBČINSKI RED ZA DALMACIJO.

Belgrad, 28. decembra. (Izvirno) Zakonodajni odbor je imel danes dopoldne in popoldne razprave in sicer zadnjikrat o naredbah posameznih ministrstev. Na dopoldanski seji ob 9. uri so bile na vrsti agrarne odredbe. V imenu Jugoslovanskega kluba sta govorila posl. dr. Mazi in dr. Šimrak, ki sta naglašala, da zakonodajni odbor po ustavnih določilih nima pravice reševati agrarna vprašanja. Ta določila so v ustavo sprejeli demokrati in radikalci proti opozicionalnim skupinam, da bi s tem dosegli uveljavljenje ustave, sedaj pa jih hočejo izigravati. Ista govornika sta nadalje zahtevala, naj se takoj predloži parlamentu načrt zakona o agrarni reformi. Zatem se je prešlo na razgovor o nadaljnjih naredbah glede agrarne reforme. Tekom razprave je poslanec dr. Šimrak zahteval od ministra za agrarno reformo Krste Miletića, naj poda točno poročilo o vprašanju dobrovoljcev, v kolikor se nanaša na agrarno reformo. Naglašal je, da se v Vojvodini delijo zemljišča dobrovoljcem, ki pa jih prodajajo dalje bivšim lastnikom ali pa jih dajejo v zakup, nakar se vračajo domov. Dobrovoljsko vprašanje se izrablja v strankarske svrhe, a to se ne more stalno dalje trpeti. Minister za agrarno reformo Miletić na začudenje članov zakonodajnega odbora ni samo izjavil ,da ne zavrača očitkov, temveč je v celoti potrdil podatke dr. Šimraka ter naglašal, da so se v tej zadevi izvršile mnoge nepravilnosti in mnoge korupcije. Izjavil je, da je vštetih okoli 16.000 dobrovoljcev in da je votiranih 100 milijonov kron za zgradbo njihovih hiš. Minister je izjavil, da se bo z razdelitvijo zemljišč za sedaj popolnoma prenehalo, dokler se ne zgrade hiše na imetjih, ki se bodo delila. Zatem šele se bo pričelo zopet z razdeljevanjem zemljišč. V tem pogledu se bo tudi nadalje vodila kolonizacijska politika. Nato se je prešlo na razpravo o občinskem volivnem zakonu za Dalmacijo. Na predlog poslanca dr. Mazija se raztegne občinski volivni zakon za Slovenijo tudi na Dalmacijo, na predlog dr. Šimraka pa se raztegne tudi na Bačko, Baranjo in Banat. Na koncu je bila sprejeta resolucija Jugoslovanskega kluba, da se za Dalmacijo in Vojvodino izvedejo občinske volitve na podlagi občinskega volivnega reda za Slovenijo v roku treh mesecev. Minister za notranje stvari in poročevalec sta sprejela prvi in drugi dodatek.

Demokrati in samostojni proti ljudskim pravicam.

Demokrati in samostojni proti ljudskim pravicam.

BURNA RAZPRAVA V ZAKONODAJNEM ODBORU RADI VIŠJEGA ŠOLSKEGA SVETA V LJUBLJANI. — USPEH JUGOSLOV. KLUBA

Belgrad, 28. decembra. (Izv.) Danes ob 3. uri popoldne se je nadaljevala razprava v zakonodajnem odboru. Prva točka dnevnega reda je bila razprava o kompetenci višjega šolskega sveta v Ljubljani. Po merodajnih določbah je višji šolski svet v Ljubljani imenoval stalne učitelje samostojno na predlog okrajnih šolskih svetov. Dr. Žerjav, dr. Kukovec in Drofenik so hoteli, naj se tozadevna določba izpremeni tako, da bi v bodoče vse učitelje brez izjeme imenoval samo višji šolski svet v Ljubljani. Pri tem predmetu se je razvila burna razprava v zakonodajnem odboru. Že dopoldne so govorili o tem vprašanju posl. dr. Gosar, Sušnik in dr. Šimrak, ki so pri 1. členu naredbe izjavili, da je ta izpremememba nedemokratična in da se ne strinja s samoupravnimi principi, ker je treba dati narodu čim več vpliva v prosvetnem oziru. Z večino glasov je bil njihov predlog odklonjen. Popoldne so člani Jugoslovanskega kluba zahtevali, da naj se razpravlja o vsakem členu naredbe posebej ter so pri čl. 2 pričeli dr. Gosar, Sušnik in dr. Šimrak obširno razlagati svoje stališče. Med govorom dr. Šimraka so se pričeli člani vladnih strank pogajati z Jugoslovanskim klubom, ker so čutili, da na ta način ne bodo mogli končati niti s to naredbo do polnoči. Dr. Kukovec, ki je prisostvoval seji, je izjavil za tem, da bi bila sramota, da bi se sprejelo stališče Jugoslovanskega kluba. Medtem pa se je ugotovilo, da nima dr. Kukovec niti pravice govoriti, ker ni član zakonodajnega odbora. Nato je bil sprejet kompromisni predlog, da se naredba odstavi z dnevnega reda in da ostane v veljavi prvotno stanje. Tako je končno prodrl predlog Jugoslovanskega kluba. Zatem so se rešile ostale naredbe. Samo pri naredbi o kasacijskih sodiščih je došlo do prepira med radikalci in demokrati. Pri odredbah za pravoslavno crkev je izjavil Jugoslovanski klub, da je desinteresiran, ker se noče vmešavati v zadeve druge veroizpovedi.

Kratka seja parlamenta.

Dnevni red.

Belgrad, 28. decembra. (Izvirno) Danes ob pol 5. uri popoldne je bila seja parlamenta, ki so se je udeležili vsi novi ministri. Po običajnih formelnostih je predsednik skupščine dr. Ribar zaključil sejo ter določil prihodnjo za jutri ob 10. uri dopoldne z dnevnim redom: 1. Dvanajstine. 2. Poročilo verifikacijskega odbora. 3. Poročilo imunitetnega odbora. — Jugoslovanski klub je posredoval pri predsedniku parlamenta, da se ta red obdrži pri razpravi.

Vprašanje vojnega ministra še ni rešeno.

Belgrad, 28. decembra. (Izvirno) Vprašanje vojnega ministra se tekom današnjega dne še ni rešilo. General Zečević ne prihaja na seje ministrskega sveta in tudi ni prisostoval današnji seji narodne skupščine. Kako se bo zadeva glede zasedbe vojnega ministrstva nadalje razvijala, se ne more reči nič gotovega.

Belgrad, 28. decembra. (Izvirno) O aferi vojnega ministra je napisal Stojan Protić v današnjem »Radikalu« zelo značilen članek. Med ostalim pravi, da je Svetozar Pribičević izzval to afero, da bi mogel v zadnjem trenutku prisiliti radikalce k privoljenju, da postane notranji minister. Na koncu pravi Protić, da bi bila najboljša rešitev tega vprašanja, ako postane vojni minister civilna oseba, ker bi bilo to za vojaške interese zelo koristno.

K IZGREDOM V ŠIBENIKU.

Split, 28. decembra. Vsa javnost v Dalmaciji je silno razburjena radi dogodkov v Šibeniku. Italijanski vojaki, ki so napadli naše podčastnike, so imeli gotov namen izzvati invident. Posredovati je morala naša vojaška patrola, čemur pa so Italijani odgovorili z žalitvami na Jugoslavijo. Prisotno občinstvo je zelo ogorčeno protestiralo proti takemu obnašanju. Zato so Italijani pričeli streljati. Naše vojaške oblasti so radi vzdrževanja reda zasedle vse važne točke v mestu in na obali, dasi zavarujejo možnost odgovoriti sili s silo. Ugotovilo se je, da se je ves čas nahajal na ladji italijanski konzul.

ČEŠKOSLOVAŠKA ZBIRKA ZA ROJAKE V AVSTRIJI.

Praga, 28. decembra. (Izvirno) Češki listi prinašajo poziv, v katerem pozivajo, da naj se zbirajo prispevki za Čehe in Slovake, ki prebivajo v Avstriji. Prispevki so predvsem namenjeni za nakup knjig za češka in slovaška kulturna društva v Avstriji.

Pismo iz Kitajske.

Macao, 2. okt. 1921.

Ko sem se pred nekaj dnevi vrnil iz severnega Kuang-Tunga (najjužnejša kitajska provinca) v Canton in od tam v Macao, me je čakal »Slovenec«, ki ga redno tedensko dobivam. Mislite si, kako so mi dobro dele domače novice.

Režim sedanje policajske vlade se ne razločuje dosti od vladanja kitajskih mandarinov. Kdor ima denar in lahko podkupuje, ta si je zavaroval hrbet pred našo oblastjo in je neomejen gospodar nad drugimi. En tak slučaj se je zgodil, ko mi je mandarin v In-Teku zarobil nekega zelo poštenega kristjana. Po krivem ga je vrgel v težko ječo. Sevé, da kristjana nobeden ne zagovarja, ako ni misijonar. P. Frigo, ki misijonari v okraju In-Teku, je šel z menoj na mandarinščino. Pozno zvečer je že bilo. Zahtevala sva, naj ga takoj izpusti in da ne zapustiva prej dvora, dokler ga ne izpusti. Zaman se je izgovarjal, da nima prostora, kjer bi prenočila. Nič mu ni pomagalo, ker ga je P. Frigo zavrnil, češ da ima ovaduh kristjana tudi prostor v mandarinščini, pa le zato, ker mu je plačal zato 150 dolarjev. Po dolgem pričkanju sva mu dokazala, da kristjani ne smejo krasti in da oženjeni ne smejo imeti več žen in tako torej, da je ovaduh lagal, ko je ovadil kristjana, češ da mu je ukradel ženo. Navzočih je bilo tudi več častnikov. Zato je tudi naju hotel zapreti, ker je izgubil poštenje pred častniki; a ni šlo, kajti pokazala sva mu, da imava v redu svoje potne liste in vsled teh tudi pravo, braniti svoje ljudi pred sodiščem. Poslal naju je na ladjo, ki je naju čakala na Si-Kiangu ter čez pol ure osebno pripeljal na ladjo nedolžnega kristjana.

To je slučaj samo enega dneva. Kdo bi mogel vse zabeležiti, koliko mora prestati ubog misijonar dan za dnevom radi takih postopanj vlade, o kateri lahko človek reče, da je sploh ni.

Po enomesečnem kroženju z apostolskim vikarjem, ki je obiskoval misijonske postaje, me je poslal iz Shiu-Kuana na jug v Macao, kjer smo pod zaščito portugalske vlade odprli sirotišnico z obrtno šolo. Učimo jih za čevljarje, krojače, mizarje, črkostavce, tiskarje in knjigoveze. V 4 dneh so misijonarji južnega Kuang-Tunga navlekli v to sirotišnico 218 otrok, drobiž, ki je zrastel kakor gobe po dežju, na ladjah, ne ve, kje ima dom in starše, ne ve, kako mu je ime itd. Portugalska vlada nam je prihitela s 6000 dolarji na pomoč, da smo jim mogli nakupiti riža, obleke in orodja. Upamo, da jih do Velike noči pripravimo lepo število za krst, ki bodo polagoma kot goreči kristjani in izurjeni obrtniki šli širom domovine in pomagali misijonarjem pri razširjenju vere.

Kitajska potrebuje mnogo apostolskih delavcev in upamo, da Bog usliši naš klic, s katerim ga neprenehoma prosimo nove pomoči. 400 milijonski narod, ki še tava v najhujšem praznoverstvu in v vražah, se bo polagoma zbudil iz te tmine s pomočjo gorečih katoliških misijonarjev, ki ne štedijo svojih moči in hite tem revežem na pomoč.

P. Pedrazzini, salezijanec, neumorno dela na otoku Tai-Pa med reveži gobavci. S svojo gorečnostjo si je pridobil naklonjenost poganskih starejšin in jih je pregovoril ,da so mu izročili pogansko pagodo s 160 maliki. En cel dan je trajalo sežiganje malikov. In sedaj se v prejšnji pagodi bliščí podoba Krista.

Kaj naj porečem o drugih sobratih misijonarjih (salezijancih), ki so komaj pred tremi leti zasedli severni Kuang-Tung in sedaj že zidajo katedralo lastnemu škofu v Siu-Chau in drugih cerkev v misijonu? P. Cucchiara, ki je prvi izmed naših misijonarjev prelival kri pod piratovim mečem radi krščanstva, mi je pokazal svojih 60 starejših katehumenov, ki bodo na praznik Brezmadežne prejeli sv. krst. Pater Barberis je prišel celo do tega, da pirati sami prihajajo k maši in prosijo za sprejem med katehumene, seveda le pod pogojem, če se odpovejo svoji divjaški stroki.

Kitajska, napolnjena s pirati, se začenja gibati. Vraže in malikovanja so še edina težava. Ti dve tudi povzročata mnogo bolezni in smrti med narodom. Mrličev na primer ne smejo preje zakopati, predno jim »bonce« ne da odgovora od nebeških duhov. Tako leži pred kolodvorom Shiu-Kuana 6 rakev z mrliči, ki že 6 mesecev raznašajo okoli neznosen smrad in divterite med tamošnje prebivalce. In ni vasi, kjer bi se to ne godilo. Zdravnikov tudi ne kličejo na dom, pač pa ob solnčnem zahodu kliče »Con loj« dušo bolnika. Po njih mnenju ima namreč vsak tri duše, eno v trebuhu, drugo v prsih in tretjo v glavi. In če ga eden izmed teh delov telesa boli, je znamenje, da je ta duša zapustila telo.

Kdaj bodo prišli časi, ko bo to iztrebljeno iz naroda? Naše življenje med tem ljudstvom je danes v vojnem, jutri zopet v mirovnem stanju. Kadar si kak mandarin kaj izmisli, napove vojsko drugemu in tako se pričkajo bratje med seboj; če pa tega ni, je pa vojska s pirati, ki vse brez usmiljenja uničijo. Kantonski guverner je dal pred nekaj dnevi zasesti Macao, ker niso mogli Portugalci s svojimi 40 vojaki ničesar storiti; prišel je angleški monitor iz Hong-Konga in kmalu so napravili red. Kitajci Angleže zelo radi ubogajo ter jim vedno ustrežejo. Tudi Japonska se je že začela vmešavati in delati še večji nered, kot je že.

Elektrarna na Završnici.

Dne 27. decembra se je vršil II. shod zastopnikov občin glede vprašanja, ali naj se prevzame elektrarna. Zastopanih je bilo 25 občin, vsaka po dva moža, Bled je hotel imeti štiri. Sklenilo se je, naj Bled in Jesenice izvolita za prihodnjič še tretjega. Dolgo se je debatiralo, kakšen glas naj imajo občine, ki še nimajo elektrike, in pa tiste, za katere je kredit že dovoljen. Ali naj bo zadruga ali akcijska oblika, se še ni sklenilo, nekateri o zadrugi neradi slišijo.

Glavna točka, za katero so porabili 2. uri, je bila volitev ožjega odbora. Samostojni so predlagali listo, da bi imeli polovico glasov in še predsednika. Naši pa, ki so se zavedali svoje večine, jim seveda tega niso hoteli pustiti. Pri glasovanju je dobila samostojna lista 13 glasov, SLS pa 33. Zdaj pa samostojni niso hoteli več sodelovati. Njih voditelj je vpil: »Koj jutri Vas gremo k vladi zatožit, da ste žleht, da nam ne pustite gospodariti; mi pa bomo imeli svojo elektriko, in jo bomo imeli!«

Kaj je hotel mož s tem povedati, ni znano, jasno je pa, da samostojni vsako gospodarsko zadevo napravljajo za politikum in delajo razdor, kjer bi ga ne bilo treba, seveda na veliko veselje tistih, ki prežijo na završniško elektrarno.

Sporazum med Irsko in Anglijo.

London, 27. decembra. (Reuter) Poročevalec lista »Times« javlja iz Dublina, da se v vseh delih dežele izreka pretežna večina prebivalstva za sporazum med Irsko in Anglijo.

KONFERENCA V CANNESU 6. JANUARJA.

Pariz, 27. decembra. Ministrski predsednik Briand je povabil vlade Velike Britanije, Italije, Amerike, Japonske in Belgije, naj pošljejo svoje zastopnike k razgovorom v Cannesu dne 6. januarja. Na programu so vprašanje reparacij in vprašanje sklicanja mednarodne konference.

Nedoumljivi Radić. — Radićeva jeza na Ljudsko stranko.

Belgrad, 28. decembra. (Izv.) Današnji »Balkan« prinaša razgovor z voditeljem hrvatskega bloka Stjepanom Radićem, ki je tekom razgovora naglašal o državnopravnem položaju, da je razmerje med Srbi in Hrvati ožja družinska zadeva in da nima nihče pravice, da se vmešava v naše zadeve. Ako bi skušal to zadevo zavleči, obstoji nevarnost, da ne postane mednarodna in splošen škandal. Srbi in Hrvati imajo posebno individualnost. Hrvati so imeli svojo državno individualnost, ki se ne more odpraviti in ne more Hrvate nihče k temu prisiliti. Na tej podlagi bi se imela voditi vsa sedanja politika. Kar se tiče vprašanja separacije ali amputacije, je rekel Radić, da do tega nikakor ne more priti. To mu je svojčas omenil na konferenci Stojan Protić in šele dni mu je tudi naglašal dr. Trumbić, da bi moral priti v Belgrad, češ da njegovo postopanje ruši državno zgradbo. Izjavil mu je, da je ta strah neopravičen, ker noče reparacije. Kar se tiče kulturnega vprašanja, je izjavil, da narod veruje v Boga in ne ve, zakaj bi mu govoril nasprotno. Ako pa ne veruje vanj, tudi ne ve, zakaj bi mu ga vsiljevali, ko je narod izvor moči in znanja. Na vprašanje, zakaj ne gre v Belgrad, je izjavil, da bi njegov prihod razburkal strankarske strasti, na Hrvatskem pa bi se pričele velike nesreče, ki jih ne želi. Glede na posamezne stranke se je neugodno izrazil o zemljoradnikih, medtem ko je simpatično govoril o republikancih. O ljudski stranki je izjavil: »Velečastiti g. dr Korošec mi ni simpatičen niti po svoji preteklosti niti v Avstriji niti od osvobojenja do danes. Kakor izgubi častnik ob vojni izgubi zmisel za družino, tako je tudi od Avstrije vzgojen pop. dr. Korošec izgubil pogosto iz vida narodne interese«. To prinaša dopisnik »Balkana« pod navodnicami. (Radić je po svojem kulturnem mišljenju pristaš kulturne borbe, vsled česar je že samosebi nasprotnik ljudske stranke. Še bolj ga pa jezi tudi za interese hrvatstva edino pozitivna politika HPS, ki utegne svoj čas postati za Radićevo politiko usodepolna; zato ta ricer popolnoma neopravičen Radićev srd na »popa dr. Korošca«, ki je bil že v Avstrii političen značaj, dočim je Radićeva politika že v Avstro-Ogrski igrala vse mogoče barve. Op. ur.)

DR. ŠURMIN V BELGRADU.

Belgrad, 28. decembra. (Izvirno) Tekom dopoldneva je dospel semkaj član vodstva hrvatskega bloka dr Šurmin, ki se je tekom dopoldneva razgovarjal z raznimi politiki. Na vprašanje vašega dopisnika je izjavil dr. Šurmin, da ni njegov prihod v nobeni zvezi s političnimi posli, temveč da je zasebnega značaja. To pa je le težko verjetno, ker je znano, da hoče ostati del hrvatskega bloka še nadalje v stari politični zvezi z belgrajskimi politiki.

DEMISIJA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA DR. BENEŠA.

Praga, 28. decembra. (Izv.) Češki listi komentirajo vesti, da bo dr. Beneš odstopil kot ministrski predsednik in da bo obdržal samo ministrstvo zunanjih del. Listi pišejo, da ta sprememba nima nobenega političnega ozadja. Dr. Švehla, ki je že ob priliki sestave vlade prišel v poštev kot kandidat za ministrskega predsednika, je sedaj okreval in bi mogel prevzeti to mesto, ki ga je zadnjič iz zdravstvenih ozirov odklonil.

MINISTER DR. ŠRAMEK OKREVAL.

Praga, 28. decembra. (Izv.) Železniški minister dr. Šramek je od poškodb, ki jih je dobil ob priliki avtomobilske nezgode, toliko okreval, da bo 1. januarja zopet prevzel vodstvo ministrstva.

POŠTNA POGODBA MED ČEŠKOSLOVAŠKO IN NEMČIJO.

Praga, 28. decembra. (Izv.) Kakor izve »Bohemia«, je Češkoslovaška sklenila z Nemčijo posebno pogodbo glede poštnih pristojbin. Poštne pošiljatve med obema državama se bodo taksirale po tarifi, ki je dosti nižja od tarife za inozemstvo. Ta pogodba stopi v veljavo s 1. januarjem.

NUMERUS CLAUSUS POŠTNIH USLUŽBENCEV NA ČEŠKEM.

Praga, 28. decembra. (Izvirno) Vlada je izdala vsem poštnim ravnateljstvom nalog, da ne sprejemajo nobenih novih uslužbencev več v službo.

ODPOKLIC ROMUNSKEGA ODPRAVNIKA IZ PRAGE.

Praga, 28. decembra. (Izv.) Dosedanji romunski odpravnik poslaniških poslov Jurasco je odpoklican v Bukarešto. Začasno ga zastopa legacijski svetnik Florder.

PODONAVSKA FEDERACIJA.

Bratislava, 28. decembra. (Izvirno) Avstrijski konzul v Bratislavi je napram zastopnikom listov izjavil glede pogodbe v Lani, s katero se je doseglo znatno zbližanje med obema državama, da je ta pogodba nujna posledica razmer. Vse na področju Avstro-Ogrske nastale države so navezane na Donavo in so z njo vezane druga na drugo, zato je povsem razumljivo, da bo prejalislej zopet prišlo do čim ožjih stikov med temi državami.

PRIKLJUČITVENO GIBANJE V AVSTRIJI.

Berlin, 28. decembra. (Izvirno) Avstrijsko učiteljsko društvo s svojimi 18.000 člani je pristopilo k društvu učiteljev Nemčije in s tem hotelo dokumentirati, da je združitev Avstrije in Nemčije samo vprašanje časa.

ZAUPNICA BRIANDOVEMU KABINETU

Pariz, 27. decembra. Zbornica je s 390 proti 213 glasovom odklonila zahtevo, proti kateri je bila vlada in ki veli, naj se sestavi komisija za določitev odgovornosti v zadevi Banque Industrielle de Chine ter s 355 proti 117 glasovom sprejela zaupnico, v kateri se poudarja, naj se na Daljnjem vzhodu vzdrži kredit Francije, ter naj se prepreči vmešavanje politike v finančne zadeve in tudi vmešavanje finančnih zadev v politiko s tem, da se članom parlamenta, uradnikom in ministrom prepove, pripadati upravnim svetom kreditnih družb osebno ali po pravnih zastopnikih ali drugih osebah.

IZPREMEMBE BOLJŠEVIŠKEGA SISTEMA.

London, 27. decembra. Posebni poročevalec »Observera« poroča iz Moskve 23. t. m., da je imel Lenin pri otvoritvi sovjetskega kongresa govor, v katerem je razložil mednarodni in notranji položaj sovjetske republike. Grajal je komuniste radi naziranja, da je mogoče rešiti gospodarski problem potom metode državljanske vojne in komunistične nedostopnosti. Veliko pozornost je vzbudila izjava Lenina, da bo vlada stopila pred sovjetski kongres s končnoveljavno prošnjo, naj se omeji izredna ruska politika. Kongres je odobril zunanjo in otranjo politiko vlade.

Helsingfors, 27. decembra. Brezžična vest iz Moskve poroča o govoru, ki ga je imel Lenin na sovjetskem kongresu. Opozarjal je na pripravljenost sovjetov doprinesti žrtve, medtem ko je obenem obdolžil Finsko, Poljsko in Rumunijo, da pošiljajo tolpe in bele gardiste proti Rusiji. Naglašal je svojo voljo ohraniti mir, vendar pa hočejo sovjeti do poslednjega braniti republiko, ako bi bili v to prisiljeni.

20 MILIJONOV DOLARJEV ZA RUSIJO.

Washington, 28. decembra. Predsednik Harding je podpisal zakon, s katerim se dovoljuje 20 milijonov dolarjev za pomoč stradajočim v Rusiji. Izplačilo te vsote se ima takoj izvršiti.

Politične novice.

+ **Nepotreben trud.** Centralisti so ustvarili tako nesrečen zakonski načrt o upravni razdelitvi države, da se sedaj — nam v zabavo — neprestano prepirajo po svojih listih, kakšne pogreške, naravnost neizvedljive določbe da vsebuje. Pa ne pridejo na čisto. Vlada sama si je svesta slabosti svojega predloga in je zato že kar vnaprej javila, da bo predlog služil bolj za podlago diskusije in je pripravljena na vse izpremembe. Centralisti brez potrebe mučijo svoj možgane; brez potrebe, ker jim ni bilo treba centralističnega skrpucala, in ker se v zakonskem načrtu določena »podela zemlje« nikdar ne bo mogla v praksi izvršiti.

+ **Politična ambicija nesposobnih in omalovaževanih.** Belgrajska »Epoha« poroča, da se snuje v Sloveniji neka nova radikalna stranka, ki ne bo imela nobenega stika s srbsko radikalno stranko. — Ta trditev novih radikalov je seveda samo pesek v oči, ker upajo v politični areni nesposobni »politiki« na tak način pri volitvah ujeti kak mandat. Ako ga bodo — dostavlja »Epoha«.

+ **O šibeniških dogodkih** poročajo italijanski listi seveda po svoje. Če bi jim bilo verjeti, so se na Božič vsled povabila nekaterih meščanov izkrcali v Šibeniku pomorščaki torpedolovca »Riboty«, pa so bili na obali napadeni ter so vanje celo baje streljali. Pomorščaki trdijo, da so streljali Šibeničani za njimi celo, ko so že pluli z motor-čolnom nazaj k svoji ladji in da so padali za njimi streli tudi iz raznih čolnov. Na to da so pomorščaki na »Ribotyju«, ko so videli svoje tovariše v nevarnosti, začeli streljati po obali z mitraljezo. — Ta verzija je že zato skrajno neverjetna, ker laško poročilo omenja, da na italijanski strani ni bil nihče ranjen, pač pa imajo Hrvati 3 mrtve in več ranjenih. Po nalogu mornariškega ministra so odplule iz Pulja proti Šibeniku še sledeče vojne ladje: »Marsala«, »Mirabelo« in »Missori«. — Incident je resen, seveda se ni bati, da se ne bi poravnal pod pogojem seveda, da Italija vendar enkrat lojalno izpolni rapallsko pogodbo in d potem razne njene ladje izginejo izpred dalamatinske obali. — Bati se je pa tudi, da ne bi tega incidenta zopet plačali primorski Slovenci s svojim imetjem ali celo z življenjem. V takem slučaju bi bilo bolje, da so v Šibeniku ohranili spričo laških provokacij nekoliko več mirne krvi.

Colomba. 24 a*

Prosper Mérimée. — Poslovenil —ič—.

(Dalje.)

Tedaj pa se je prikazal na stezi pes. Mala deklica je vtaknila v usta svoja mala dva prstka in zaslišal se je oster zvižg; kmalu je bil pri njej pes in jo laskavo pozdravil, potem pa se je naenkrat zopet potopil v grmovje. Skoro na to pa sta se izza grma pojavila nekoliko korakov proč od Orsa dva slabo oblečena, a dobro oborožena človeka. Povedala sta mu, da sta se mu približala plazeč se po goščavi kakor kače skozi robinje in mirte, ki rastejo ondi.

»O, Ors' Anton, dobrodošli,« ga je pozdravil starejši izmed njiju. »No, kaj se me ne spomnite?«

»Ne,« je rekel Orso in ga nepremično opazoval.

»Preneumno to, kako predela človeka potikanje po gošči, brada in koničasti klobuk. No, gospod poročnik, poglejte dobro. Ste torej res pozabili starca iz bitke pri Waterloo? Se ne spomnite več Brando Savellija, ki je sprožil več kakor en naboj tisti nesrečni dan?«

»Kaj! To si ti?« se je začudil Orso. — »Ti si ušel 1816 kajne?«

»Prav pravite, dragi poročnik. Služba dolgočasi; pa tudi tu doma sem moral urediti neki račun. Haha, Chili, pridno dekletce si ti. Brž nam postrezi, kajti lačni smo. Nimate pojma, poročnik, kako gre tu v grmovju vse v slast. Kdo nam pošilja to, gospodična Colomba ali župan?«

* * *

XII. 27

Ko je Orso prišel domov, je našel Colombo malo nejevoljno nad tako dolgo odsotnostjo, a čim ga je zagledala, je legel na njen obraz zopet tisti resnoobožni izraz, ki ji je prišel že v navado. Med večerjo sta govorila le nepomembne stvari. Orso ji je vsled njenega mirnega obnašanja ojunačen pripovedoval, kako se je sešel z banditi; drznil se je celo ponorčevati se iz versko-nravne vzgoje, ki jo mali Chili oskrbuje njen stric ter njegov častivredni tovariš Castriconi.

»Brandolaccio je poštenjak,« je odvrnila Colomba. »Kar tiče Castriconija, sem slišala govoriti, da je breznačelen človek.

»Mislim,« je oporekal Orso, »da je prav toliko kakor Brandolaccio in Brandolaccio prav toliko kakor Castriconi. Oba sta v odkritem boju z družbo. Njun prvi zločin ju vodi vsak dan k novim; in vendar morda nista še tako zelo zadolžena kakor marsikdo, ki ne prebiva v grmovju.«

Sestri je ob teh besedah ošinil žarek veselja njeno čelo.

»Da,« je nadaljeval Orso, »ti ljudje poznajo poštenost svoje vrste. Krut predsodek in ne podla strast jih je pahnila v življenje, kakršnega žive.«

Za trenotek sta oba umolknila.

»Dragi brat,« je izpregovorila nato Colomba in mu nalila kave, »morda si že izvedel, da je prošlo noč umrl Karel Baptist Pietri. Umrl je vsled močvirne mrzlice.«

»Kdo je ta Pietri?«

»Tukajšnji tržan. To je mož tiste Magdalene, ki je sprejela listnico od najinega umirajočega očeta. Vdova me je prišla prosit, da bi šla zvečer tja k nočni straži in bi kaj pela. Spodobi se, da greš tudi ti. Naši sosedje so in to zahteva od naju vljudnost, ki v tako malem kraju, kakor je naš, ne pozna izpregleda.«

»V:ag vzemi tvojo nočno stražo, Colomba! Ne vidim rad svoje sestre, da se podaja v take javne nastope.«

»Orso«, je odvrnila Colomba, »vsak časti svoje umrle po svoje. Ballata je naša last po naših prednikih in spoštovati jo moramo kakor staro navado. Magdalena nima tega daru, stara Fiosdispina, najboljša pevka v deželi, je bolna. Nekoga pa je za ballato treba. Torej!«

»Misliš, da Karel Baptist ne najde pota na drugi svet, če se ob njegovem mrtvaškem odru ne pojejo slabi verzi? Le idi k nočni straži, Colomba, če hočeš; tudi jaz grem s tabo, če že misliš, da moram; a prosim te, ne pesni; ne spodobi se tvoji starosti in ... prosim te, draga sestra.«

»Dragi brat, obljubila sem. Tu je taka navada, saj veš; in še ti rečem, nobenega ni razen mene, ki bi mogel pesniti.«

»Neumna navada.«

»Mnogo trpim, kadar tako iznenada pesnim. Vse naše nesreče se domislim. Jutri bolna. — Toda moram. Dovoli mi, dragi brat. Spomni se, da si mi v Ajaccio sam rekel, da naj pesnim oni angleški gospodični v zabavo, ki se iz naših starih navad norčuje. Naj bi torej danes ne storila tega za uboge ljudi, ki mi bodo hvaležni in jih s tem tolažim?«

»No, stori kakor hočeš. Stavim, da imaš ballato že sestavljeno in nečeš, da bi bila zastonj.«

»Ne, ne mogla bi je sestaviti prej, dragi brat. Vržem se pred umrlega in mislim na tiste, ki so ostali. Solze mi stopijo v oči ' pojem, česar se domislim.«

Vse to je govorila s tako preprostostjo, da ni bilo opaziti niti najmanjšega pesniškega samoljubja. Orso se je vdal in se odpravil s sestro v hišo k Pietri. Mrtvec je ležal s pokritim obrazom na mizi v največji sobi. Vrata in okna so bila odpra in več sveč je gorelo okrog mize. Vdova se je držala ob mrtvečevem vzglavju, za njo pa se je gnetla velika gruča žensk. Na drugem koncu so stali v gruči moški. Bili so odkriti in upirali so svoje oči v mrliča. V hiši je bilo čisto tiho. Vsak nov obiskovalec se je približal mrliču ter ga objel, potem se je poklonil proti vdovi in sinovom ter si molče poiskal prostora v krogu. Od časa do časa je prelomil kdo slovesen molk in ogovoril mrtveca. — »Zakaj si zapustil svojo dobro ženo?« je rekla botra. »Ni dobro skrbela za te? Kaj ti je manjkalo? Zakaj nisi počakal vsaj še en mesec? Tvoja družica bi ti povila dete.

(Dalje.)

* Naslednji odstavek je pomotoma izostal v št. 291.

+ **Obznana je, kakor javljajo iz zakonodajnega odbora, ukinjena.** Vsled tega je bil včeraj »Novi Čas« radi nedolžne notice o naših demokratskih bizantincih zaplenjen...

+ **Terminologija »Socialističke partije Jugoslavije«.** Statut SPJ deli partije v oblastne organizacije, katerih broj odrejuje strankin kongres in ki stoje pod kontrolo svoje oblastne uprave. Posle cele stranke vodi glavni partijski odbor, ki vrši agitacijo z zbori in konferencijami, financijsko kontrolo pa vodijo tri osebe (zakaj ne tri lica?) in ta kontrola overava bilance. Socialističko propagando v pojedinih oblastih vrši oblastna strankina (zakaj ne partijska?) uprava, ki se voli na oblastnih skupščinah. Partijski kongres se sestaja vsako leto. SPJ ima tudi srezke konferencije.

+ **Egptovsko vprašanje** je vsled velikih nemirov v Kairi, Aleksandriji in Port Sajdu postalo zelo akutno. Navzlic temu egiptovski nacionalisti ne morejo upati na vspeh, ker imajo Angleži povsod koncentriranega vojaštva, Egipčani so pa popolnoma brez vsakega orožja. Angleški zunanji urad je objavil komunike z listo žrtev nemirov v Kairi. Po tem sporočilu je bilo 11 Egipčanov ubitih, 40 pa ranjenih. Angležev ni med žrtvami. Mir v Kairi še ni popolnoma vzpostavljen. Gornji Egipt je miren. Pač pa je verjetno, da se bodo med angleško in egiptovsko vlado zopet začela pogajanja in da bosta obe strani nekoliko odnehali.

Dnevne novice.

— **Umrl je na Proseku pri Trstu tamošnji učitelj Alojzij Bukovec.**

— **Spomenik Josipu Runjaninu,** skladatelju »Lepe naše domovine«. V Novem Sadu se je osnoval odbor za postavitev spomenika J. Runjaninu, skladatelju »Lepe naše domovine«. Odbor je izdal proglas, v katerem se obrača na vse Slovence, Hrvate in Srbe, da naj prispevajo po svojih močeh, da se čim preje postavi spomenik.

— **Taksa na kvarte in domine.** Kakor nam javlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani, je taksa za igralne kvarte in domine po tar. post. 236 začasnega zakona o taksah in pristojbinah vsled sklepa zakonodajnega odbora Narodne skupščine povišana od 15 na 30 din. in se morajo vse kvarte in domine, ki se nahajajo na ozemlju naše države na dan 1. januarja 1922 ponovno žigosati in razlika takse od 15. din. plačati najkasneje do 1. februar. 1922 (glej Uradni list št. 152/1921. Lastniki kvart in domin se opozarjajo, da morajo pri pristojnem davčnem uradu pismeno prijaviti posebej vse že rabljene in posebej še vse nerabljene kvarte in domine ter doplačati takso po 15 din. oziroma ako sploh niso bile taksirane, takso po 30 din. Proti strankam, ki ne bi donesle prijave in takse do 1. januarja 1922 se bo kazensko postopalo.

— **Protestantska propaganda na Češko-slovaškem.** Ameriško in angleško protestantsko časopisje razširja vest, da na Češkoslovaškem mase kar trumoma prestopajo iz katolicizma na protestantizem. Stvar pa je ta, da je kljub vsej propagandi za brezvestvo, za češkoslovaško narodno cerkev, za pravoslavje, za »češke brate«, za metodiste itd. itd. 75 % češkoslovaškega ljudstva ostalo verno katoličanstvu. Največji odstotek je odpadel od katoličanstva v Pragi, kjer je od leta 1918—1921 30 % šolo obiskujočih otrok vsled oficielne in neoficielne propagande izstopilo iz katoliške cerkve, vendar pa je večina ostala sploh brez vsake veroizpovedi. Odpadniki sploh ne množijo vrst drugih konfesij, najmanj še protestantizma, ampak se za vero v obče nič več ne brigajo in tonejo v najbolj grobem materializmu življenja. Kar se tiče velikih angleških in ameriških protestantskih organizacij, »1. zveličavne armade« in »JMCA«, imajo milijone dolarjev na razpolago, da podpirajo dijake in vojake, ki se teh podpor radi poslužujejo, za protestantizem sam pa jim je toliko mar ko za lanski sneg. Dolar je dolar! O renesansi katolicizma na Češkoslovaškem pa protestantski listi seveda ne vedo nič povedati.

— **Tuji državljani in oni, ki so optirali za našo državo,** ter so vložili pri policijskem ravnateljstvu predpisano prijavo, naj pridejo v sobo št. 1 policijskega ravnateljstva po svoje dokumente oziroma po legitimacijo za bivanje in sicer: oni s črko A—F dne 2., G—M 3., N—R 4. in S—Ž 5. januarja 1922.

— **Članom društva vpokojencev južne železnice.** Občni zbor društva vpokojencev južne železnice se vrši dne 15. januarja 1922 ob pol 2. uri popoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Člani se vabijo, da se polnoštevilno tega občnega zbora udeleže. Po občnem zboru se bo pobirala članarina za leto 1922., prosi se, da se izkaznice prinese seboj. — Predsedstvo.

— **Poškodbe in nezgode.** Pri prekoračenju državne meje pri Rakeku si je 22letni Janez Zakrajšek z Roba, ko je bežal pred mejno stražo, zlomil desno nogo. — V šoli na Vrhniki je součenec podrl na tla 10letnega Andreja Novaka, kateri si je ob tej priliki zlomil desno nogo. — V vinovčevalnici na Zelenem hribu v Ljubljani je neki sodelavec po nesreči poparil z vrelim kropom po hrbtu 33letnega mesarskega pomočnika Luko Muniževo.

— **Ozmerjana orožniška straža.** Dne 7. novembra t. l. se je vračal zidar Jožef Penja v grad Fužine, v katerem stanuje. V gradu stanuje tudi orožniška pripravljalna šola in je stal takrat na straži orožnik Fran Bratuš, katerega je Penja ozmerjal rekoč: »Orožniki niste bogovi, žandarmerije ni nič vredna; 16 let sem tukaj in znam, kaj delam!« Penja se bo za to pokoril 5 dni v zaporu.

Štajerske novice.

š **Kako se suče kolo časa.** Iz mariborske okolice nam pišejo: Pred vojno se je v mariborski okolici posebno severno proti Št. Ilju bil strastni narodni boj. Nemci so vse sile napenjali, da bi izgotovili koridor do Maribora. Žrtvovali so milijone. Naseljevali so protestantske Švabe, da se ne bi kje asimilirali s katoliškimi Slovenci. To je bil boj za življenje in smrt. Če ne bi bila prišla vojna, Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo. Slovenci bi bili podlegli proti kulturni, gospodarski in politični premoči Nemcev. Da so se Slovenci še držali, se imamo zahvaliti nekaterim narodnim voditeljem, ki so se z vso silo in energijo vrgli v boj za ohranitev slovenskega življa. Najžalostnejšo vlogo so pa igrali v tem boju slovenski Efijalti na slovenski zemlji. Ti so bili najhujši, ker so našim padali povsod v hrbet. Imeli so tudi vsled svojega boljšega družabnega stališča, vsled boljšega gmotnega položaja, poznanja domačih razmer in ker so bili vešči slovenskega jezika, velik vpliv na nižje sloje. Kar so ti renegati delali proti slovenskemu ljudstvu, je nezaslišano. Človeku se lasje ježijo, če misli na fanatične izbruhe in šovinistične napade teh ljudi. To že spada v patologijo. To so bili pravcati narodni harlekini. Eden najhujših te vrste je bil nek Aleksander Hojnik (Hoinigg), bivši krčmar, milijonar v Pesnici pri Mariboru, koroški renegat. Ta je pljunil nekemu narodnozavednemu Slovencu v obraz, marsikaterega preganjal do smrti, ga tiral v ječo: če je slišal kje slovensko govoriti, je kar vzdivjal, iz svoje krčme je marsikaterega, ki je slovensko govoril, ven vrgel. Bil je predsednik nemškega »Sulverajna«, predsednik »Südmarkine podružnice«, odbornik »Heimstatta« in Bog ve, še katerih pangermanskih društev. V njegovi hiši je bilo vse polno »Stajercev« in več iztisov zloglasne »Marburger Zeitunge«. Žrtvoval je tisočake za vsenemško propagando. Deloval je za Rosegerjevo šolo na Pesnici, navozil že opeko za to nameravano mučilnico, pa prišla je vojska. Človek obrača, Bog pa obrne. Leta 1910. je bila v Št. Ilju slovesna otvoritev tamošnjega »Narodnega doma«. Kakor znano, so prišli Nemci takrat razgrajat in se tepst v Št. Ilj. Bila je velika rabuka. 60 orožnikov je moralo stražiti Št. Ilj. Med najhujšimi razgrajači je bil seveda Hojnik iz Pesnice. Vsakega Slovenca, ki ga je srečal, je pretepel: divjal in razsajal je v Št. Ilju, da je bilo groza. Nek pošten Št. Iljski Nemec se ni mogel premagati. Ko je gledal nekaj časa divjanje znorelega renegata, ga je prijel močno za vrat in mu zaklical: Ti nisi človek, ti si zverina. Malo pred preobratom je bila pri Sv. Janžu blizu Dravograda velikanska manifestacija za Jugoslavijo. Kdo se je šel tja pretepat? Kdo je tam razgrajal? Naš Hojnik. Sicer tam jih je dobil par po svoji šovinistični buči .. — A danes? Kolo časa se čudno suče. Hojnik je velik zaupnik narodnih demokratov in velenarodnih samostojnežev. On je najboljši »steber Jugoslavije«, »državotvoren element«, naprisrčnejši prijatelj veledemokratov v Mariboru. In pravilo, da se čudeži ne gode?! Večjega čudeža ni, ko je ta, da je Aleksander Hojnik iz Pesnice, ta grdi renegat in divji, besni sovražnik Slovencev, pozdravil v Mariboru kr. namestnika Hribarja v imenu obmejnih Slovencev in prvoboriteljev. To je faktum, ni šala. To je politika demokratov in samostojnežev. Človek bi pljunil, če ne bi bilo pljunka škoda. Kje so pa oni pravi prvoboritelji, ki so nam res rešili te kraje? Tem se zdaj Hojnik smeje. Živ krst jih ne pogleda, potisnjeni so v ozadje, oni so »državi nevarni«, »avstrijakanti«, »rimski klerikalci«, sovražniki vsega, kar je pravoslavnega, fanatiki itd. (Glej »Slov. Narod«, št. 192, l. 1921 o župniku Št. Iljskem.) Človek bi si mislil, da bere bajke iz »Tisoč in ena noč« ...

§ **Drago zlato.** Franc Pšela, delavec južne železnice v Mariboru, je 30. oktobra našel na belgrajskem brzovlaku za umivalnikom na stranišču kos zlata v teži 28 dkg. Zlato je bil najbrže tja skril kak potnik, ki se je zbal revizije. Najditelj bi bil zlato oddal na carini, kjer bi bil moral dobiti lepo nagrado polovične vrednosti. Odločil se je pa, da zlato sam spravi v denar. Zaupal je svojemu tovarišu Josipu Fidlerju ter mu naročil, naj ga on speča pri katerem zlatarju. Fidler je bil v nadi lahkega zaslužka res tako nepreviden in je šel k zlatarju Ilgerju v Gosposko ulico, se tam predstavil in ponudil zlato na prodajo. Zlatarju Ilgerju se je pa taka prodaja zdela sumljiva. Rekel je Fidlerju, naj se zglasi čez pol ure, češ, da mora zlato pretehtati in določiti ceno. V resnici je pa Ilger obvestil policijo in ko je Fidler nič slabega sluteč, prišel nazaj, ga je že čakala roka pravice. Izgovarjala sta se na Američanca, od katerega naj bi bil Pšela kupil zlato. Ker sta pa tega Američanca še le iznašla, že, ko sta stražniku vse kaj drugega izpovedala, jima ta zagovor tudi pri drugi glavni razpravi pred senatom ni nič pomagal. Obsojena sta bila: Pšela na 6 tednov, Fidler na 4 tedne ječe.

Gospodarstvo.

Za gospodarsko prebujenje našega zasedenega ozemlja.

Naši bratje v zasedenem ozemlju, posebno oni iz Goriške niso sentimentalno klonili glave ob nesreči, ki jih je zadela, ampak so se zavedli resnosti položaja in šli v svojem težkem položaju — kljub pomanjkanju inteligentnih krogov — z vsemi silami na delo. Poleg intenzivnega političnega, prosvetnega in znanstvenega dela, so osredotočili začetni dni delo na gospodarsko organizacijo in to predvsem na temelji naše gospodarske organizacije, zadružništvo.

V zasedenem ozemlju obstojita dve zadružni organizaciji. In sicer tržiška zadružna zveza in pa Zadružna zveza v Gorici, ki se je do letošnjega občnega zbora imenovala »Goriška zveza«. Občutno močnejša je Zadružna zveza v Gorici in obstoji upanje, da se bosta obe zadružni organizaciji združile v enotno falango, ker je nujno potrebna centralizacija vsega našega gospodarskega dela v zasedenem ozemlju. Predsednik Zadružne zveze v Gorici je načelnik dobro znane Čevljarske zadruge v Mirnu Anton Vuk. Ravnatelj je duhovnik David Doktorič.

»Goriška zveza«, sedaj »Zadružna zveza v Gorici« je bila ustanovljena dne 20. januarja 1904. Njen prvi predsednik je bil dr. Anton Gregorčič. Prvi občni zbor se je vršil 16. marca 1905 in takrat je štela zveza 22 članic — zadrug. V letu 1908 je narastla zveza nad petdeset članic. Njej ob strani je stala Centralna posojilnica, ki je služila do vojne kot skupna blagajna. Prvi revizor zveze in njen vodja do l. 1920 je bil Svitoslav Premrou, sedaj uradnik Jadranske banke v Ljubljani ter upravni svetnik »Obrtne banke«. Leta 1914 pred vojno je štela zveza ob svoji desetletnici 91 članic. Tedaj je izbruhnila vojna in zveza se je preselila l. 1915 v Ljubljano, kjer je našla pri Zadružni zvezi gostoljubno streho.

Sedaj se je zveza na novo organizirala. Pristopile so nove članice iz zasedenega dela Kranjske ter ustanovile v goriški okolici Stavbne zadruge, 17 po številu. Zveza se lepo razvija, trpi le na tej edini težkoči, da je imela denar ob prevratu naložen deloma v Ljubljani in italijanska vlada se brani kljub vsem intervencijam izvršiti zameniavo. V gospodarskem svetu za Julijsko Benečijo ima dva delegata. Sedaj organizira zveza konsumne zadruge. V kratkem času se ustanovi pri zvezi poseben blagovni oddelek za Goriško.

Sedaj je šla zveza v gospodarskem razvoju korak naprej. Te dni je izdala gospodarsko glasilo za naše zasedeno ozemlje in sicer pod naslovom »Gospodarski list«. List izhaja kot mesečnik, prva številka na 16 straneh in stane celoletno 12 lir. Naroča se pri Zadružni zvezi v Gorici, Corso Giuseppe Verdi št. 32. V svoji uvodni besedi piše Gospodarski list: »Prvi pogoj je gospodarska moč. Samo če bomo gospodarsko krepki in samostojni, si bomo lahko priborili in ohranili tudi svojo politično in kulturno svobodo«. O organizaciji naših gospodarskih sil piše dr. Jože Bitežnik. O gospodarski izobrazbi in izčrpno o Goriški zvezi pa David Doktorič. List ima poseben Zadružni glasnik, Gospodarski glasnik, poseben oddelek za obrtno šolstvo in kotiček za obvestila goriškega čebelarskega društva. Urednik je poslovodja Čevljarske zadruge Lavoslav Kemperle.

»Gospodarski list« ni življenjskega pomena samo za goriške Slovence, ampak tudi za nas, ki smo izven neodrešenih mej. Naše gospodarske organizacije, naši trgovski krogi in vsi, ki se bodo zanimali za gospodarski razvoj našega zasedenega ozemlja, ne bodo mogli ostati tudi brez tega lista, ki bo tudi za inseriranje našim imporiterjem in eksporterjem jako uspešen. List bo podajal izčrpen pregled vseh gospodarskih odredb italijanske vlade, ki so važne za zasedeno ozemlje.

g **Tržne cene v Belgradu** dne 26. decembra: 1 kg črne čebule 5 din., fižola 3 din., graha 8 din., zelja 4 din., kislega zelja 3 din., krompirja 2.50 din., špinače 12 din., 1 kg jabolk 5 din., hrušk 5 din., 1 kg govedine 9 din., svinjine 13 din., teletine 10 din., jajca pa 2.50 din.

g **Svoboden izvoz žita iz Romunije.** Doslej je imel izvozni monopol žita v Romuniji poseben konsorcij bank. Ministrski svet je sklenil uvesti svoboden izvoz žita.

g **Koliko premoga proda Češkoslovaška republika Avstriji?** Po zadnjem dogovoru med češkoslovaško in avstrijsko republiko se je dosedanje število 510 vagonov premoga na dan zvišalo na 800 vagonov. Na ta način prihrani Avstrija pri vsakem vagonu 200 čs K ali 16.000 avstrijskih kron, t. j. dnevno 58.000 čs K, ki jih dobiva Avstrija od Češke kakor darilo.

g **Svetovna žetev l. 1921.** Letošnja žetev je izpadla sledeče: Združene države 96 milijonov kvarterov, Kanada 35 milijonov kvart., Indija 31 milj. kvarterov, Angleška 9 miljonov kvarterov, Francija 32 ½ milj. kvart. — Ogrska 22.8 milj. kvart., balkanske države 8 milj. kvart., Španija in Portugalska 19 milj. — Ostale evropske pokrajine 8 milj. kvart., severna Afrika in razni kraji 9 ½ milj. kvart.

g **Zlata pariteta v Avstriji.** Za čas od 2. do 7. januarja 1922 je v Avstriji določena zlata pariteta na 1190 K.

g **Vrednost rublja.** Iz Moskve poročalo brezžično: Zlati rubelj je vreden sedaj 10.000 sovjetskih rubljev. Doslej je bilo izdanih 11 triljonov 000 miliard papirnatih rubljev, kar je enako 119 milijonov zlatih rubljev.

g **Vprašanje avstrijskih vojnih posojil.** Dne 31. decembra poteče končnoveljavno rok za prošnje prevzetja avstrijskih vojnih posojil po Avstriji. Same opombe na obrazcu za zglasitev »Pripuščen h kontrolni označbi« ne zadostuje za prevzetje tega vojnega posojila po Avstriji: temveč imajo posestniki vojnega posojila, kateri imajo deponirano svoje vojno posojilo na kakem mestu, pri tem mestu ugotoviti, če obstoji pri prevzetju njihovih vojnih posojil kak postavni zadržek. Mesta, kjer imajo deponirano vojno posojilo, jim bodo imeli izstaviti, ako ne obstoji zapreka, odlok, po katerem se njihovo vojno posojilo lahko dovede kontrolni označbi ali se je že dovedlo, drugače pa imajo deponirajoča mesta označiti strankam obstoječe zadržke (manjkanje pravočasne pridobitve avstrijskega domovinstva ali pa obstoječega premoženja, ki je gospodarsko vezan v novem inozemstvu) Te stranke imajo potem po priklopitvi potrebnih dokazov prositi za prevzetje svojega vojnega posojila po Avstriji pri kompetentni davčni oblasti I. instance najkasneje do 31. decembra 1921. Stranke, katere niso v stanu, pravočasno vse potrebne priloge priključiti, imajo vendar prošnjo pravočasno vložiti, in si pridržati pravico pozneje priložiti, kar jim še manjka. Posestniki vojnega posojila, za katere ni obstojalo prisilno deponiranje (na plitvi deželi), morajo, izposlovati kontrolno označbo vojnega posojila, ako se to še ni zgodilo, pri kompetentni davčni oblasti I. instance, ter seboj prinesti efekte in dokaz za domovinsko pravico. Doprinesti dokaz pravočasne prošnje je stvar stranke. Za pravočasno dospele prošnje se smatrajo one, katere so najkasneje dospele dne 31. decembra 1921 pri kompetentni davčni oblasti ali pa najkasneje ta dan bile pri pošti priporočeno oddane. Podaljšani rok do 31. decembra 1921 velja samo za posestnike vojnega posojila, kateri so avstrijski zvezni državljani (fizične in juristične osebe) in tuzemske reprezentance staro-inozemskih zavarovalnih družb, Staro-inozemcem. Ogrom in Burgenländerjem (fizičnem in juristišnim osebam) začasno ni treba prositi za prevzetje vojnega posojila. Narodni inozemci, to so državljani onih držav, katerim pripadajo po senžermenski pogodbi dela nekdanje avstrijske države, nimajo pravice zahtevati prevzetje vojnega posojila po Avstrijski republiki. Odredba XII izvršilne naredbe z dne 17. novembra 1920 B. G. Bl. št. 15 v zadevi zaznamenovanja vojno posojilnih titres novo-inozemcev se s tem ne dotakne. Vse prošnje za prevzetje vojnega posojila so samo pri kompetentni davčni oblasti I. instance (davčna administracija oziroma okrajna davčna oblast) vložiti.

Naročajte „Slovenca"!

»Slovenec«

velja počenši s 1. januarjem 1922

za Jugoslavijo:

mesečno	30 K	(7·50 D)
četrtletno	90 K	(22·50 D)
polletno	180 K	(45·— D)
celoletno	360 K	(90·— D)

za inozemstvo:

mesečno	50 K	(12·50 D)
četrtletno . . .	150 K	(37·50 D)
polletno	300 K	(75·— D)
celoletno . . .	600 K	(150·— D)

Sobotna izdaja

za Jugoslavijo:

celoletno	40 K	(10·— D)

za inozemstvo:

celoletno	80 K	(20·— D)

Ljubljanske novice.

lj **Silvestrov večer.** Glasbeno društvo »Ljubljana« priredi v soboto 31. decembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona« Silvestrov večer. Izbran spored. Poleg polnoštevilnega družabnega zbora sodeluje še godba dravske divizije. Večer bo strogo družaben brez običajnega nadlegovanja s šaljivo pošto, srečolovom itd. Prvovrstno vino iz vinske kleti Gospodarske zveze. V stranskih prostorih: kavarna, izbrana vina in posebna godba.

lj **Silvestrov večer.** Predprodaja vstopnic za Silvestrov večer »Ljubljane« od jutri dalje v trafiki Unionu.

lj **Poročil** se je na sv. Štefana dan v cerkvi sv. Petra g. Franc Lončar, mestni učitelj in posestnik, z gospodično Štefko Fine iz Ljubljane. Bilo srečno!

lj **Ljudska izobrazba.** Mladeniški krožek na Rakovniku vabi svoje člane k rednemu predavanju v četrtek dne 29. t. m. zvečer ob pol 9. uri. Gostje dobrodošli!

lj **Krakovo-Trnovo.** Jutri v petek ob pol 8. zvečer predava v prosvetnem društvu, Konjušna ulica 7, g. Peršuh. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

lj **Šišensko prosvetno društvo** priredi v soboto dne 31. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni Reininghaus veliki Silvestrov večer z bogatim sporedom. Vstopnina 2 Din. Člani in prijatelji društva vljudno vabljeni. (K)

lj **Pogreb stare Ljubljančanke.** Dne 28. decembra 1921 je bila pokopana 88letna gospa Terezija Dolšak, mati gospoda zdravstvenega referenta dr. Dolšaka. Rajnica je bila hči stare ljubljanske meščanske rodbine. Njen mož je bil železničar in žrtev svojega poklica: lokomotiva mu je odtrgala obe nogi, vsled česar je umrl. Navezana na malo nezgodno rento je skrbela za svojega sina edinca, da je izvršil gimnazijo in medicinske študije. Pogreba skrbne matere se je udeležilo veliko pogrebcev, med njimi smo opazili tudi gosta Andreja Kalana.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Ana Žužek, kurjačeva žena, 38 let. — Matilda Mandeljc, nadučiteljeva vdova, 83 let. — Janez Justin, invalid-hiralec, 31 let. — Terezija Dolšak, zasebnica, 88 let. — Marija Kurait, hišarjeva žena, 43 let. — Marija Pibrovec, žena strojnega ključavničarja, 45 let. — Slavica Hribernik, blagajničarka, 19 let. — Ivana Pfeifer, zasebnica, 65 let.

lj **Božičnica na okulističnem oddelku splošne obče bolnišnice** v Ljubljani se je izvršila na sveti večer. Pričela se je z dramatično uprizoritvijo treh iger. Božično drevo je poleg okusno razstavljenih jaslic lesketalo v čarobnem svitu električnih lučic. Otroci so se čutili vse srečne in odrasli so pozabili v ljubezni blagonaklonjenih dobrotnikov zavoda na bolezen in domotožje. Predstojnik zdravniškega odseka na očesnem oddelku gospod primarij doktor Leopold Ješe je izročil vsakemu bolniku po en dar, njegova gospa soproga pa nas je počastila z razdelitvijo jestvin. Bodi izrečena vsa hvala vladi ravnateljstvu, upraviteljstvu, dobrotnikom, predvsem pa doktorju primariju Leopoldu Ješetu, ki se z nami tako zelo trudi.

lj **Šolsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani.** V smislu § 15. društvenih pravil se sklicuje občni zbor Šolskega društva za varstvo sirot, ki se bo vršil v četrtek, dne 12. januarja 1922 ob 4. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni (posvetovalnica) po sledečem dnevnem redu. 1. Letno poročilo za leto 1921. 2. Sprejem računskega poročila društvenega vodstva ter poročilo nadzorstva. 3. Volitev društvenega vodstva in nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti. V Ljubljani, dne 27. decembra 1921. — Ignacij Nadrah, predsednik.

lj **Podaljšanje policijske ure na Silvestrovo.** Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je vsled pooblastila pokrajinske uprave, oddelek za notranje zadeve, za to prosečim gostilničarjem in kavarnarjem dovolilo dne 31. decembra 1921 podaljšati policijsko uro do 2. ozir. do 3. ure. Občinstvo se opozarja, da je to podaljšanje policijske ure omejeno tako, da se po 1. uri ne sme točiti nikakršnih alkoholnih pijač.

lj **Mestna hranilnica ljubljanska** opozarja vse one, ki so pri tem zavodu podpisali 7 % državno posojilo, da naj izvolijo osebno priti po originalne obveznice ali pa poslati po pošti začasna potrdila, na kar se dopošljejo obveznice poštnine prosto.

lj **Ambulatorij za kožne in spolne bolezni** otvori Okrajna bolniška blagajna ljubljanska v svojih ordinacijskih prostorih Gradišče št. 2. Ordiniral bo gosp. dr. Franc Virant. Ambulatorij bo obenem posvetovalnica za spolno bolne, v kateri se bodo uporabljala vsa sredstva poučevanja, da se nadaljno razširjanje spolnih bolezni, posebno tudi infekcij po rodbinah, kolikor mogoče omeji in zatre. Ambulatorij je dostopen vsem blagajničnim članom. Legitimacija se bo zahtevala le od onih bolnikov, ki postane o nelanezmožni in imajo torej pravico do boleznine. Ordinacije se vrše ob ponedeljkih in četrtkih za ženske, ob torkih in petkih za moške, vsakokrat od pol 18. do pol 19. ure. Prva ordinacija v torek, dne 3. januarja 1922.

Katoliški vestnik.

c Marijina kongregacija za gospe. V soboto dne 31. t. m. ob pol 7. uri sv maša in skupno sveto obhajilo (obvezno).

c Katoličani za Rusijo. Kapitel papeževe Caritas je objavil tretji imenik darov za Rusijo; skupna vsota znaša sedaj 598.460 lir. Čimdalje več se oglaša izvenitalijanskih katoličanov: Mehikanci, Španci, Švicarji, Indijci i. dr.

c Škofovsko posvečenje v vatikanu. Na praznik Brezmadežne je sv. oče Benedikt XV. podelil škofovsko posvečenje za naslovnega nadškofa v Niciji imenovanemu kanoniku Tiberghienu.

Prosveta.

pr **II. izdaja almanaha »Umjetnost«** (IV. zvezek) je izšla z deloma prenovljeno vsebino. Poleg zanimivega teksta in mnogih reprodukcij prinaša tudi več originalnih grafičnih del. Med slovenskimi deli omenjamo: H. Smrekar: Bakropis, S. Šantel: Kovač (reprodukcija) in Slovenski kmetski tipi (dvobarvni lesorez). Cena v predbeležbi 60 K, prodajna cena 80 K. Naročila sprejema: Uprava »Umjetnosti«, Zagreb, Mažuranićev trg št. 13.

pr **Slikarja Račkega »Dante« v izvornih bakropisih.** Sekcija jugoslovenskih slikarjev in grafikov pripravlja veliko izdajo Danteja s predgovorom znanega estetika dr. Ise Krčnjavega. To delo bo umetnik sam opremil z izvirnimi bakropisi po svojih znanih ilustracijah. Delo bo izšlo v lastnoročno podpisanih originalnih posnetkih in to v 100 do 150 izvodih, ki bodo numerirani. Kdor želi postati posestnik takega eksemplara, naj ne zamudi čim prej prijaviti svoj naslov na upravo »Umjetnosti«, Zagreb, Mažuranićev trg 13.

Dijaški vestnik.

d **Podružnica SDZ za Ljubljano** ima jutri dne 29. t. m. ob 5. uri popoldne v Akademskem domu svoj redni počitniški sestanek. Na programu je predavanje tov. Zvonka Doklerja: O delu Slovenske Straže za Slovence v zasedeni Koroški in Primorski. Obenem se bodo sprejele zbrane darovane slovenske knjige za naše brate v zasedenem ozemlju. Kar vas je akademikov in srednješolcev v Ljubljani — pridite polnoštevilno. — Odbor.

Turistika in sport.

Opozarjamo na redni občni zbor S. K. »Jadrana«, ki se vrši danes, dne 29. t. m. v gostilni Fröhlich (Trnovski pristan št. 4) ob 7. uri zvečer. — Tajnik.

Zakon o draginjskih dokladah drž. uradnikom.

Člen 1. se sedaj glasi: Državni uslužbenci, vpokojenci in vpokojenke, prejemajo poleg temeljne plače (pokojnine) še draginjske doklade po določilih tega zakona. Doklade so **osebne, stanarinske in družinske.** Višina osebnih in stanarinskih doklad je določena z ozirom na višino plač (pokojnin) in z ozirom na kraj službovanja.

Razredi **draginjskih doklad** uradnikov so določeni v členu 2., ki se glasi: Z ozirom na osebno doklade se dele kraji službovanja v pet razredov in sicer 1. Belgrad, Sušak, Zemun, 2. Senj, Karlobag, Bakar, Cirkvenica, Novisad, Pančevo, Split, Zagreb, ter mesta v Srbiji in Črni gori, 3. Ljubljana, Maribor, Bečkerek, Sarajevo, Subotica ter mesta v Dalmaciji in Prekmurju, trgi in vasi v Srbiji in Črni gori in v ostalih krajih Primorja, 4. Banjaluka, Belovar, Bihač, Celje, Gospič, Kočevje, Kranj, Logatec, Mostar, Novi Vinodol, Novo mesto, Ogulin, Osjek, Petrovaradin, Ptuj, Sisak, Sremski Karlovci, Travnik, Varaždin, 5. vsi ostali kraji.

Člen 3. se glasi: Z ozirom na stanarinske **doklade** se uvrščajo nekateri kraji službovanja v tri stanovanjske razrede in sicer 1. Belgrad in Sušak. 2. Mesta Srbije in Črne gore. 3. Trgi in vasi Srbije in Črne gore. **Ostali kraji niso uvrščeni v noben stanarinski razred** ter ne pripadajo uradnikom, ki služijo v teh krajih, nobeni stanarinski dodatki.

Člen 4., v katerem so bile izvršene večje izpremembe, se sedaj glasi: Učitelji visokih šol (profesorji, redni in izredni) dobivajo osebne draginjske doklade za **75%**, docenti in asistenti za **50%** večje, kakor drugi uradniki z isto letno plačo v istem kraju službovanja.

Člen 5. se glasi: **Aktivni** državni uradniki, učitelji srednjih in strokovnih šol, **stalni** učitelji in učiteljice, začasni uradniki ministrstva za javna dela, ki so državljani naše kraljevine, uradniki, praktikanti, suplenti, aspiranti, koncipisti in začasni poštarji dobivajo osebne doklade po nastopni razdelbi:

Pri letni plači do 2999 Din. po 28, 26, 24, 22, 20 Din. dnevno z ozirom na to, ali so v 1., 2., 3., 4. ali 5. razredu draginjskega mesta; od 3000 do 4999 Din. po 30, 28, 26, 24, 22 Din.; od 5000 do 7499 Din. po 32, 30, 28, 26, 24 Din.; od 7500 do 8999 Din. 35, 33, 31, 29, 27 Din.; od 9000 dalje 38, 36, 34, 32, 30 Din.

Člen 6. se glasi: Vse ostale kategorije uradništva, nestalno nameščeni učitelji itd., poduradniki, kancelisti itd. pa dobivajo osebne doklade po krajih draginje in sicer v iznosu 18, 17, 17, 16, 16 Din. dnevno.

Člen 7. se glasi: Vse ostale zadnje kategorije državnih uslužbencev dobivajo osebne doklade in sicer v I. mestu razreda draginje 16, v vseh ostalih razredih po 14 Din. dnevno.

V členu 23. se govori o **družinskih dokladah.** Državni uslužbenci in vpokojenci, ki imajo pravico na osebno draginjsko doklado, imajo tudi pravico na družinko doklado po **5 Din. dnevno.** Družinska doklada se izplačuje: Za zakonito ženo, za zakonskega otroka, za nezakonskega otroka, za adoptiranega otroka pod pogojem, da nima državni uslužbenec lastnega otroka, za pastorka, za očeta, mater, deda in staro mater po očetu pod pogojem, da so siromašnega stanu, ako plačajo manj kakor 5 Din. letno neposrednega davka in da jih samo dotični uslužbenec vzdržuje ter da živi z njimi v skupnem gospodinjstvu in da nima stalnega imetja ter dohodkov, za katere se plačuje 5 Din. letno neposrednega davka, nadalje za rojstne brate in sestre samo pod pogojem, da so vojaške sirote t. j., da so bili očetje kot vojni obvezniki v politični internaciji, da so v času vojne padli ali pa da se radi vojne pogrešajo, ako plačajo manj kakor 5 Din. letno neposrednega davka in jih državni uslužbenec vzdržuje ter živi z njimi v skupnem gospodinjstvu in ako državni uslužbenec nima lastnega imetja ter dohodkov, za katere se plačuje več kakor 5 Din. neposrednega davka letno. Družinske doklade za otroke, brate in sestre se izplačujejo najvišje **do 16. leta starosti** v kolikor zakon sam ne predpisuje izjem. Ako je v družini več članov, ki so državni uslužbenci in ki vzdržujejo katerega navedenih sorodnikov, ima pravico na družinske doklade samo en član in sicer najstarejši. Zakon stopi v veljavo s **1. januarjem 1922**, vendar pa se bo izplačilo izvršilo šele, ko bo odobren kredit za one uradnike, ki bodo ostali v državni službi **po redukciji državnega uradništva.**

Vpokojenci in vpokojenke, katerim je pokojnina določena v kronah, dobivajo brez razlike na razred do 2999 kron penzije dnevno po 13 dinarjev, od 3000 kron dalje po 18 dinarjev; nižje kategorije pa po 9 dinarjev dnevno.

Osebe, ki dobivajo iz državne blagajne **milostno oskrbnino** ali pa **življenske rente**, kakor tudi uradniki, ki vživajo miloščino, dobivajo iste osebne doklade kakor vpokojenci. Sirote državnih uslužbencev brez očeta in matere dobivajo osebno draginjsko doklado po 5 Din.

Stanarinske doklade za mesta in trge ter vasi v Sloveniji ne pridejo vpoštev.

Žepni koledarček 1922 je izdala tudi letos Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v prav lični in priročni izdaji. Letošnja izdaja se razlikuje od prejšnjih let po jako finem papirju s perforiranimi listi in se že popisani blok lahko zamenja z novim. Cena najboljši pegamoid vezavi je 24 K, priprosti a trpežni 16 K.

Poziv. Gospoda, ki je opazoval incident po končanem koncertu dne 7. decembra 1921 v Unionu pri izhodu uljudno prosim, da takoj javi svoje ime in naslov moji pisarni. Dr. Josip Klepec, odvetnik v Ljubljani, Janez Trdinova ulica št. 8.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljajoče in krepilno deluje lekarn. Feller-ja prijetno dišeči »Elsafluid«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, priljubljen že 25 let. 3 dvojn. stekl. ali 1 špecij. stekl. z zamotom in poštnino pošlje za 48 K: Eugen **V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.**

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Razlika diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
27./12. 21 h	741·3	— 2	0·6	obl. s. z.	
28./12. 7 h	742·1	— 5·3	0·8	megla s.	—
28./12 14 h	742·7	— 0·7	0·6	megla —	

Klavir se poceni proda. Naslov pove uprav. ništvo »Slovenca« pod št. 4763.

(Za dvakratno objavo v tednu se računa **16 kron.**)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa **16 kron.**)

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE
A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.

FOTOGRAFSKI ATELIJE:
Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.

IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA.
T. Novotny, Opekarska cesta 26.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KLOBUKI in KONFEKCIJA:
Kunovar Ivan, Stari trg 10.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KROJAČ.
Slapar Oroslav, Ravnikarjeva ul. 13.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Resij. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA za pisalne stroje.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PARNA PEKARNA
Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče štev. 5.

PISALNI STROJI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

ŠPEDICIJSKA PODJETJA
Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7—9.
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

SOBNO SLIKARSTVO
Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Žuran Martin, Mestni trg 12.

RAZMNOŽEV. APARATI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNCN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA.
Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino štev. 10. (Ceno in točno.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV:
Cihlař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHIŠTVA.
F. Faidiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Inserirajte v Slovencu!

Službo išče uradnik s prakso v bančnem poslovanju. Ponudbe pod »Služba« 4755 na upravništvo »Slovenca«.

Sprejme se oskrbnik
obenem skladiščnik z daljšo trgovsko prakso za takojšnji nastop Ponudbe pod »Oskrbnik« 4749 na upravo »Slovenca«.

Blagajničarko, vestno in izurjeno sprejme Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Išče se večje posojilo
takoj proti dobri garanciji. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4758.

Dobro ohranjen KLAVIR
ceno proda
METOD JENKO, HRASTNIK.

STRYCHNIN
svež ima v zalogi
drogerija A. Kanc
Ljubljana, Židovska ul. 1

FRAN JAGER
tapetnik, Ljubljana, Komenskega ul. 12 (Rokodelski dom), se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, divanov, otomanov, modrocov. Šalozij in žimnice vedno v zalogi. — Popravila se točno izvršujejo. Prevzamem tudi nova naročila.

NA PRODAJ
je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane
večje posestvo
obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslopja in nekaj vrta. V njem se nahaja
vinska in špecerijska trgovina.
Pogoji ugodni, — Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 4759.

Kupci smo
vseh deželnih pridelkov, drožerij, zdravilnih zelišč, kemijskih produktov. A. & H. FERET, 19 rue du Parc Royal. PARIS 3. Telegrami: ACHEFERET, Code A. B. C. 5 Edition.

Konjske vprege in kočije
tudi rabljene, v dobrem stanu, za dvo-, štiri- in šestero vprego se kupijo. Ponudbe na: Svečarna J. Kopač & Co, Ljubljana, Celovška cesta št. 90. 4725

4 novi ali rabljeni skobelniki se kupijo.
Oferte na tovarno Keršič. 4747

Zajčje kože
:-: kupuje tovarna klobukov :-:
»Šešir« d. d. v Škofji Loki.

Večjo množino
praznih vreč juta in papir
ima na prodaj po ugodni ceni proti takojšnjemu odjemu
I. delavsko konsumno društvo
v LJUBLJANI.
Ogleda se jih lahko v skladišču Hilšerjeva ulica št. 5.

„ORIENT“
družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga **kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike,** raznovrstnih **čopičev,** vseh **potrebščin za slikarje in pleskarje.**

IGN. ŽARGI »pri nizki ceni«
Ljubljana :: Sv. Petra cesta št. 3
TRGOVINA
z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami. — Velika izbera vsakovrstnih zimskih potrebščin.
POTREBŠČINE ZA KROJAČE IN ŠIVILJE.

Tovarna cementa Zidani most
je pričela izdelovati in priporoča:
Selektor Portlandcement (Flugstaub)
najfinejše zmleto, ne vsebuje nobenega zrna v Portlandcementu, konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam ter ima garantirano 400 kg pritiska na 1 : 8 na cm².
Selektor — fin — Portlandcement
počenja vezat v poldrugi uri in izvršuje v petih urah in je za vse železobetonske zgradbe najboljši cement in s tem fino mletim cementom se bo tudi izdelovalcem cementne opeke, in sploh cementnih izdelkov, zelo ustreglo. — Ker se vsled pomanjkanja premoga izdeluje samo mala količina, se priporoča za pravočasna naročila
Ravnateljstvo tovarne cementa, Zidani most.

Medić, Rakovc & Zankl, prej **A. ZANKL** sinovi.
Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.
Brzojav.: Meraki Ljubljana. Telefon 94
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.
»MERAKL« Lak za pode. »MERAKL« Linoleum lak za pode.
»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunolino.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Prvovrstna kolesa Puch
pnevmatiko DUNLOP-REITHOFFER-HUTCHINSON
priporoča
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava
prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog
Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.